

נודה מאד לכל מי
שיכול לסייע בכיסוי
הוצאות ההדפסה,
להנצחות
לע"נ וכיו"ב,
נא לפנות למייל
d036194741@gmail.com

דברי השירה

ויזבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (זברים לא)

מתורת מוריניו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א
רב ביהכ"נ ידברי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל d036194741@gmail.com

פרשת תרומה - ז' אדר

חשיבות המאמץ של האדם בעת עשיית המצוות

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת, ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים, וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים, שמן למאר בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים, אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשף" (כ"ה - ג', ד', ה', ו', ז').
שואל האור החיים הקדוש, למה כתב אבני שוהם ואבני מלואים בסדר אחר כל ה"א מינים ומן הראוי היה לו לסדרם קודם זהב וכסף כי הם מעולים מהם. ותירץ, נראה לבאר על פי דבריהם ז"ל שאמרו ביומא (דף ע"ה ע"א) שהענגים היו מביאים את אבני השוהם וכו' אם כן משלחן גבוה היו מביאים בלא טורח ויגיעה ולא חסרון כיס אשר על כרחו סדר נדבתם אחר כל הנדבות שמביאין מכיסם ועל ידי טורח. יש ללמוד מזה יסוד חשוב בעבודת השם, שהמודד בחשיבות הוא לפי הכוחות והלב שהאדם משקיע בעבודתו, כי אם האדם ישיג דבר בלי מסירות נפש אז חסר לו בעבודת השם ויש לזה פחות ערך, אבל אם הוא משקיע ועומל בזה הרבה יש לזה חשיבות יותר גדולה, לכן עלינו לדעת שהעיקר במעשים שלנו הוא הפנימיות שאנו מכניסים בזמן עשיית המצוות ולא החיצוניות, וידוע הכלל 'רחמנא ליבא בעי' שהכל צריך להיות עם הלב, כי עיקר עבודת השם נמצא בלב האדם.

מספרים על הרבי מסאטמר זצ"ל, שפעם כשהיה בחתונה הגיע אליו בדחן וביקש ממנו רשות לחקות אותו איך שהוא מתפלל, והבדחן הזה באמת הצליח לעשות מול כל האורחים בחתונה חיקוי טוב מהרבי עם כל התנועות והבכיות, והרבי מסאטמר התחיל לבכות, אותו בדחן חשב שפגע באדמו"ר, והלך לבקש ממנו מחילה והזכיר לו שהוא ביקש ממנו רשות לפני כן. הרבי ענה לו "לא על זה אני בוכה, אלא כשאני רואה שאתה עושה בדיוק כמו שאני עושה, ואצלך הכל חיצוניות, אני מפחד שאולי גם אצלי הכל חיצוניות, אולי אני עושה בלי הלב, ועל זה אני בוכה".

עוד מספרים על אדם שהיה רגיל לטוס במחלקה רגילה, עם הזמן הוא התגרה לטוס במחלקה עסקית [מחלקה ראשונה] לכן חסך כסף זמן רב כדי להשיג את מטרותיו. ויהי היום וקופת החיסכון התמלא והאיש קנה כרטיס טיסה במחלקה ראשונה עם כל האקסטרה האפשרי. כשהתיישב במקומו ראה שהתיישב לידו קבצן משכונתו וחשב לעצמו 'אם גם הקבצן יושב כאן זה לא שווה לי להתיישב כאן, בשביל מה אני מבזבז את כל החיסכון שלי לדבר שאין ערך כלל'.

המידות הטובות שלומדים מהמשכן

"ונתת את הכפרת על הארץ מלמעלה ואל הארץ תתן את העדת אשר אתן אליך" (כ"ה - כ"א).
כתב המשך חכמה, הנה כל הכלים עשו במקדש שני לבד הארון, כי הלוחות נגזזו (יומא דף כ"ב ע"ב), והלוחות מעכבים הארון, ובקדשים, כל מקום ששנה הכתוב - לעכב. לכן תנא ביה קרא, דאינו ארון עד שיתון בו העדות, וכיון שבמקדש שני לא היו בו לוחות, לא היה ארון, ודו"ק. ויפה כתב הרמב"ן שאם נשבר הארון צריך לעשותו מחדש, שכל זמן שיש לוחות היא מצות עשה לדורות.

כל המידות במשכן היו מדויקות, ושום דבר לא נעשה לחינם. ואם נתבונן נראה שכתוב שבארון כל המידות היו חצי כפי שכתוב (כ"ה - י') "ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו", ומבואר בחז"ל שהארון מרמז לנו על התורה, כי בן תורה צריך להרגיש שפל ועניו, ואם נתבונן במידות של השולחן נראה שהמידות היו מלאות חוץ מהקומה כפי שכתוב (כ"ה - כ"ג) "ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו", וההסבר לזה שזה בא לרמז לנו שעל האדם להרגיש שיש לו הכל בגשמיות, שהוא לא צריך יותר ממה שיש לו, כמבואר בפרקי אבות (פרק ד' משנה א') "איזהו עשיר השמח בחלקו", להרגיש שמח במה שיש לו כי לא חסר כלום, וכתוב בתהילים (ל"ד - י"א) "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב". ולא כתוב "ודורשי ה' יש להם כל טוב", ושמעתי בשם הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל לפרש שהפסוק של "לא יחסרו כל טוב" הוא לא שיש להם 'כל טוב' אלא היות ויודעים מהו עיקר בחיים ממילא הם יכולים להגיע למצב שמרגישים שלא חסר להם כלום.

כתוב בפרשת יתרו שהקב"ה אמר למשה (י"ח - כ"א) "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת" וכתב רש"י (בד"ה אנשי חיל) "עשירים, שאין צריכין להחניף ולהכיר פנים".
יש מקום לשאול, הרי כולם היו עשירים, לכל אחד היה תשעים חמורים!

שמעתי מראש ישיבת פוניבז' מרן הגר"ד פוברסקי שליט"א להסביר שנכון שלכולם היה הרבה כסף, אבל העושר האמתי הוא השמח בחלקו, והכוונה ברש"י הוא לא לפי המודד אם יש או אין אלא האם הוא שמח במה שיש לו או שתמיד מחפש שיהיה לו עוד.

הכיוור הוא הכשר מצוה

מענין שכל הכלים שבמקדש מוזכרים בפרשה זו חוץ מהכיוור, שזה מוזכר רק בפרשת כי תשא (ל' - י"ח) "ועשית כיוור נחשת".
וכתב הספורנו (שם) להסביר, גם זה הכלי לא הוזכר למעלה עם שאר הכלים, כי לא היתה הכוונה בו להשכיח שכונה במקדש כענין הכוונה באותם הכלים כמבואר למעלה, אבל היתה הכוונה להכין את הכהנים לעבודתם.

וכך גם החזקוני כתב לפרש, לפי שאינו אלא להכשר מצוה לא כתב מצות עשייתו למעלה עם שאר הכלים, כיוור נחשת וכוונת נחשת לא היו להם בדים והיו נשואים על העגלות, בין אהל מועד ובין המזבח בחוץ כדי שיכנסו נקיים לעשות העבודה.

ונראה שאפשר להגיד עוד שנכון שקידוש ידים ורגלים זה מעכב את העבודה בבית המקדש אבל הכיוור אינו מעכב, כפי שכתוב במסכת יומא (פרק ד' משנה ה') "בכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיוור והיום [יום כיפור] מן הקתון של זהב רבי יהודה אומר לעולם כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הקיתון של זהב" וכתב ר' עובדיה מברטנורא (שם) "משום כבודו להראות חשיבותו שהוא כהן בית והולך במקום שהוא חפץ מה שאין שאר כהנים רשאים לעשות כן".

בענין מזבח הקטורת

המשך חכמה (תצוה ל' - א') נתקשה, מדוע לא נכתב ציווי עשיית מזבח הקטרת רק אחרי כלות פרשת המשכן ומילואים. וכתב לתרץ, והעיקר כי כל הצווים כמו הארון, אם אין ארון אין מניחים לוחות, וכן בלא מזבח אין מקריבין עולת תמיד, וכן בלא בגדים אין כהן רשאי לעבוד ובלא מנורה אינו רשאי להדליק נרות, ובלא שולחן אין מניחין לחם הפנים. אבל מזבח מקטר קטרת שעיקרו לכך [שהכפרות שבאין ביום הכיפורים

אינו רק לכפר טומאת מקדש וקדשיו, ואין צורך לכך רק אם יהיה בית המקדש ועבודה, אבל לא באו לכפר דברים הנצרכים כפרה בלא בית המקדש. וכן קיימא לן דנתנים בפנים שנתנן בחוץ כיפר אלא שהבשר אינו נאכל, ובלאו הכי חטאות הפנימיים נשרפין. ולענין אימורים פירשתי בחידושי ואין כאן מקומן] הלא קיימא לן שהקטורת נקטר אף אם אין מזבח, וכמו דאמר רב בזבחים (דף נ"ט ע"א) דמזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו, ואינו רק למצוה, ולכך כתיב בתר דהשלים כל הדינים מן הכלים והבנינים המוכרחים להשראת הכבוד במשכן הקדוש, ולהורות דאין זה רק מצוה בפני עצמה, וד"ק. ובה מכוון הפסוק (מלכים א' ט' - כ"ה) "והקטיר אותו אשר לפני ה'" - דאין טעון מזבח, רק מקומו כשר להקטיר.

בענין הקרשים

"עשר אמות ארך הקרש" (כ"ו - ט"ז).

משמע שהמשכן היה גבוה עשר אמות.

שואלים, הרי הגובה של משה ואהרן היה עשר אמות, כמו שכתוב בגמ' שבת (דף צ"ב) שמשה ואהרן היו עשר אמות, ויש כלל עשר בעשר לא נכנס, ובפרט שלאהרן היה מצנפת.

ברבינו יחיאל וכן ברבינו ברוך מפרזי כתבו שהיו מתכופפים קצת.

ויש מתרצים שהאמות של משה רבינו לא היו אותם אמות של המשכן (כך מובא בספר הערות של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל על מסכת בכורות דף מ"ד).

עוד תירוץ, כתב מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א בספרו טעמא דקרא בשם ספר מקדש הקודש שהנמיכו קצת את הקרקע במשכן.

מיתת משה רבינו

כתוב ברש"י (בשלח ט"ז - ל"ה), כשמת משה בשבעה באדר פסק המן מליד, ונסתפקו ממן שלקטו בו ביום עד שהקריבו העומר בששה עשר בניסן. ויש מקום לשאול, הרי היה איסור "לא תותירו ממנו עד בוקר" (י"ב - י'), אז איך נשאר מן בכלים שלהם?

מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א כתב שהאיסור להשאיר היה רק כדי שיסמכו על המן שירד למחרת אבל כשאין מן למחרת לא היה איסור. [ועל זה יש לשאול, איך שמרו מן שירד בחיי משה הרי לא ידעו עדיין שמשוה הולך למות?].

יש מתרצים על פי מה שהסתפק השפת אמת ביומא (דף ע"ה ע"א), הרי היה מותר להם לקחת יותר מן ביום שישי בשביל שבת כי בשבת לא ירד, יוצא שלא שהיה כל השבוע לא היה ביום שישי, האם נגיד שבגלל זה יוכלו להותיר עוד 'הואיל ואשתרי אשתרי', או שלא כיון שרק את המנה של שבת היה מותר להותיר.

לפי"ז יש לומר שלקחו יותר ביום שישי כדי לשמור גם לימים אחרים לאחר השבת.

ולפי זה מיושב כי משה רבינו נפטר בשבת ומן האחרון ירד ביום שישי לפני כן, וכל מה ששמרו ביום שישי לא היה על זה לאו.

ושמעתי מראש ישיבת פוניבז' מרן הגר"ד פוברסקי שליט"א שהסביר עוד בשם הרב מבריסק זצ"ל שמה שמבואר בחז"ל שבז' באדר פסק המן לרדת גם פרשת המן פסק, זאת אומרת שכל הדינים הקשורים למן התבטלו. והראיה לכך ממה שכתב הרמב"ם בספר המצוות שכתב שהלאו של 'לא תותירו' זה לאו זמני ולא לדורות, ואילו זכירת עמלק נחשב מצוה לדורות גם כשימחה לגמרי הזרע של עמלק ואין היכי תמצא לקיימו אפילו הכי הלאו של עמלק הוא לדורות. ומוכרח שלגבי המן זה שונה שאפילו אם יהיה מן לא יהיה האיסור של 'לא תותירו' שברגע שאין עוד ירידת המן כל פרשת המן נפקע. ולכן הדינים של המן היה מצוה לשעה ומאז היה מותר להותיר מן.

מבואר במגילה (דף י"ג ע"ב) שכשהגורל יצא על חודש אדר המן שמח מאוד כי הוא חשב שזה חודש שיש בו מזל רע ליהודים כי הוא ידע שמשוה רבינו נפטר בחודש זה ולא ידע שמשוה רבינו גם נולד בחודש זה.

שואלים, איך זה שהמן ידע שמשוה רבינו נפטר ולא ידע שנולד באותו יום?

ותירץ המשך חכמה, שמשוה רבינו נולד בלילה כפי שמבואר בגמ' סוטה (דף י"ד ע"א) שנעשה אור בבית כשהוא נולד, ואצל הגויים הלילה הולך אחר היום שלפניו, לכן הלילה בו נולד משה רבינו לפי שיטת הגויים זה ו' אדר, ומת בז' אדר ביום, וכמש"כ (דברים ל"ב - מ"ח) "בעצם היום הזה", וזה לא באותו יום, לכן לשיטתם הוא לא צדיק כי הקב"ה ממלא את שנותיהם של צדיקים מיום ליום, ולכן גם מיתתם זה לא סימן טוב. אבל כתוב בגמ' קידושין (דף ל"ח) שצדיקים ממלאים שנותיהם, ולפי התורה משה רבינו נולד בליל ז' אדר ונפטר בז' אדר, יוצא שהוא צדיק ומיתתו סימן טוב כי הוא צדיק.

'להקהל ולעמוד על נפשנו'

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל כתב "ומטעם זה ניחא שבחרה התורה לכתוב לשון 'תשא' שהוא לשון רוממות".

בזמן מחצית השקל, כל אחד ואחד היה חייב ליתן מחצית השקל, בין אם זה היה משה רבינו, בין אם זה היה אהרן הכהן, או כל יהודי אחר שהיה באותו מעמד, לא היה הבדל בין האנשים, וכולם ראו שכספם את עם ישראל, כל מחצה ומחצה היה באותו שווי. כשהאיש פשוט ראה שהקול שלו היה שווה כמו הקול של משה רבינו זה נתן חיזוק, שכל אחד יכול לגדול ולהתרום.

כעת יש בחירות ושוב כל יהודי יכול לראות שכל קול קובע, וכך יוכל לקבל חיזוק ולהתרומם, שגם הוא יכול לגדול בתורה ויראת שמים אם ילמד מגדולי הדור.

אנו מבקשים ממשה רבינו, שהיארצייט חל בליל ז' אדר, וזה יהיה בעת ספירת הקולות, שיעזור לנו מלמעלה עבור כל כלי ישראל, ושנצליח לקדש שם שמים, ובזכות זה נזכה השנה שנתקיים 'זנאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים', אמן.

מכתב רבינו שליט"א

כעת אנו עומדים לפני בחירות שיש מועמדים אשר מדברים להפוך את יום השבת אשר קבע התורה שהוא יום מנוחה ליום חול לכל דבר וענין, ומדברים גם כן על גיור שלא כפי ההלכה והתערבות במוסדות החינוך, ועוד מחשבות אשר אין מקום לפרטם, כי העיקר שלהם הוא לעקור כל סממן שבקדושה ורצונם שכל אחד ואחד יתנהג כמו שאר אומות העולם רח"ל.

ובוודאי שכל אחד ואחד שמצביע עבור רשימת 'הדות התורה' משתתף ונותן את חלקו כמו במחצית השקל.

ואפילו אלו שאין להם זכות הצבעה [כגון בני חוץ לארץ] יכולים לעזור ע"י תפילה, ששלטון הרשע לא ישלוט כאן בארץ ישראל, ובפרט שזה נוגע גם להם, כי על ידי תורת ארץ ישראל מושפע גם התורה בחוץ לארץ כמו שכתוב בישיעהו (ב' - ג') "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", כי השתדלות זאת היא חובה על כל אחד ואחד מעם ישראל בכל אתר ואתר.

ה' יעזור שכולנו נחזור בתשובה שלימה, ונזכה לקדש את שמו יתברך, ולביאת גואל צדק עם בניו בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

מתוך דברים שנאמרו בכנס רבני קהילות
בבית ראש ישיבת פוניבז' מרן הגר"ד פוברסקי שליט"א

ברשות מרן ראש הישיבה, וברשות הרבנים, כעת ישנם שלוחמים נגד התורה, רצונם להרוס את התורה, והחיוב המוטל עלינו הוא לקיים את התורה, לכן אנחנו לא מדברים שיהיה כמה שיותר נציגים, מדברים כאן על קיום התורה.

אנחנו לא מחפשים כבוד ממספר הנציגים שנקבל בסוף ספירת הקולות, כולנו מחפשים רק יידישקייט והחזקת התורה.

כל אחד שמצביע הוא שותף בהחזקת התורה כפשוטו.

חשבתי אולי להסביר בדרך הזו, להבדיל, כל אחד יודע שהבנק מוכרת מניות, וכל מי שיקנה מניה אז הוא שותף עם הבנק, אם השווי של הבנק עולה גם הוא מרוויח, האם עסקן לא מעוניין להרוויח כסף?

עכשיו יש אפשרות לכל יהודי ויהודי להיות שותף לכל מה ששלוחי דרבנן פועלים ויעשו לטובת היהדות בארץ ישראל, וכך יוצא שכל מי שייצביע הוא שותף לכל החזקת תורה ושמירת שבת במשך ארבע שנים הבאים עלינו לקראתנו לשלום, חסוכים מכל חטא, ומנוקים מכל עון, ומדובקים ביראתך, וחבל להפסיד את ההזדמנות הזאת, להיות שותף הזו, יש כל כך הרבה הזכויות שאי אפשר לתאר.

ואל יחשוב האדם מה הוא יכול להוסיף, הרי אם הוא יודע שיש לו אפשרות לקנות מניה בבנק בזול וכך יוכל להרוויח כסף בוודאות כל רגע ורגע, בוודאי שיקנה מיד מניה!

קל וחומר כאן כשמדברים על החזקת התורה, שהשכר שמקבלים בזה הוא נצחי ושמור לעולם הבא. וחבל להפסיד זאת.

ואל יחשוב האדם 'מה הקול שלי חשוב' הרי אין לי אפשרות להשפיע!

כתוב במסכת שקלים (פרק א' משנה א') "באחד באדר משמיעין על השקלים" כדי שיכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו. וכתוב בתורה (שמות ל' - ב') "כי תשא את ראש בני ישראל", החיוב הוא על כל אחד ואחד.

בספירת קולות אין הבדל אם זה הקול של מרן ראש הישיבה שליט"א או אם זה קול של יהודי אחר הנמצא באזור אחר, כל קול קובע!

לעילוי נשמת ראש ישיבת פוניבז' מרן הגאון רבי דוד בן רבי שלום פוברסקי זצוקללה"ה נלב"ע ב' אדר תשנ"ט. ת.ג.ב.ה.

לעילוי נשמת הרבנות לאה בת רבי צבי קרליץ ע"ה נלב"ע ב' אדר תשנ"ה. ת.ג.ב.ה.

לעילוי נשמת נשמה טוהרה

הנערה רחל ע"ה בת 'בדלמל'א הגאון רבי יהודה אריה הלוי דיבר שליט"א נלב"ע כ"ה מרחשוון תש"פ. ת.ג.ב.ה.

לעילוי נשמת בעל החוט שני

מרן הגאון רבי שמריהו יוסף נסים בן רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל נלב"ע כ"ג תשרי תש"פ. ת.ג.ב.ה.